

Робоча програма дисципліни «Історія України»

СПЕЦІАЛЬНІСТЬ 123 · КОМП'ЮТЕРНА ІНЖЕНЕРІЯ

БАКАЛАВР

120

Годин

Загальний обсяг дисципліни

4

Кредити ЄКТС

Відповідно до стандарту

4

Модулі

Змістовних блоків курсу

Загальна інформація про дисципліну

Ідентифікація

Назва: Історія України

Спеціальність: 123 Комп'ютерна інженерія

ОП: Фінанси, банківська справа та страхування в УІСіТ; Облік і оподаткування в УІСіТ

Ступінь: Бакалавр

Обсяг: 120 годин / 4 кредити ЄКТС

Модулів: 4 змістовних блоки

Призначення дисципліни

Дисципліна «Історія України» формує у студентів системне розуміння закономірностей та особливостей політичного, економічного, соціального та культурного розвитку України від давніх часів до сучасності. Курс охоплює теоретичні засади вивчення вітчизняної історії, становлення державності, боротьбу за незалежність і цивілізаційний вибір України.

Дисципліна є загальноосвітньою складовою підготовки бакалаврів зі спеціальності 123 «Комп'ютерна інженерія» та забезпечує формування громадянської ідентичності, національної свідомості й критичного мислення.

Загальні компетентності

Критичне мислення

Здатність до аналізу, синтезу та критичного оцінювання історичних джерел та інформації: виявлення суттєвих фактів, порівняння інтерпретацій, формування обґрунтованих висновків і власної аргументованої позиції щодо подій та явищ минулого.

Самоорганізація

Уміння самостійно навчатися, планувати роботу та організовувати виконання завдань у визначені строки, зокрема під час підготовки рефератів, есе, аналітичних записок і усних презентацій із тем курсу.

Комунікація

Здатність до усної та письмової професійної комунікації: чітко викладати думки щодо історичних подій, аргументовано відповідати на запитання, оформлювати звіти, наукові повідомлення та аналітичні есе.

Командна робота

Відповідальність, ініціативність, дисциплінованість та готовність працювати в команді під час групового аналізу джерел, дискусій щодо дискусійних питань вітчизняної історії та спільної підготовки проектів.

Студент повинен вміти: аналізувати навчальну, джерельну та наукову інформацію з історії України; виділяти головне та узагальнювати результати; планувати власну навчальну діяльність і дотримуватися дедлайнів; коректно спілкуватися з викладачами та одногрупниками; брати участь у командній роботі та розподіляти обов'язки.

Фахові компетентності

Розуміння вітчизняної історії

Розуміння сутності та закономірностей розвитку України як суб'єкта світової цивілізації. Знання основних етапів, подій і явищ вітчизняної історії від давніх часів до сьогодення, їх причинно-наслідкових зв'язків і наслідків для сучасного суспільства.

Аналіз джерел і фактів

Здатність аналізувати першоджерела, наукові публікації та статистичні матеріали з вітчизняної історії: встановлювати хронологію, виявляти причинно-наслідкові зв'язки, порівнювати точки зору різних дослідників та формулювати власні висновки.

Державотворення та ідентичність

Знання основ становлення і розвитку української державності, формування національної ідентичності, визвольних рухів та інтеграційних прагнень українського народу в контексті світових процесів.

Студент повинен вміти: орієнтуватися в основних подіях та явищах вітчизняної історії; визначати роль і місце України у світовій цивілізації; характеризувати державотворчі процеси та боротьбу за незалежність; аналізувати джерела та наукові тексти; пояснювати зв'язок між історичними подіями та сучасним станом суспільства.

Результати навчання

→ Пояснення історичних категорій

Пояснювати сутність ключових понять і явищ вітчизняної історії: держава, нація, ідентичність, революція, окупація, незалежність, суверенітет, геноцид, демократизація, євроінтеграція.

→ Державотворчі процеси

Характеризувати процеси становлення та розвитку української державності, визначати роль видатних постатей у вітчизняній історії, застосовувати методи порівняльно-історичного аналізу.

→ Аналіз історичних процесів

Аналізувати основні події та тенденції в політичному, соціально-економічному і культурному розвитку України для виявлення закономірностей і особливостей кожної доби.

→ Джерельна база та historiографія

Орієнтуватися в джерельній базі та науковій літературі з вітчизняної історії; використовувати наукові та інформаційні джерела для формування обґрунтованих суджень про події минулого.

Давня та середньовічна Україна

Тема 1.1

Стародавня історія України. Перші цивілізації, трипільська культура, скіфо-сарматський світ, античні міста-держави Північного Причорномор'я. Велике переселення народів.

Тема 1.2

Київська Русь: виникнення, розквіт і занепад. Державний устрій, соціальна структура, прийняття християнства (988 р.) та культурний розвиток. Феодальна роздробленість і монгольська навала.

Тема 1.3

Галицько-Волинська держава, литовсько-польська доба. Унія 1569 р., козацтво як суспільне явище — формування, організація, значення для збереження української ідентичності.

Тема 1.1 — Лекційний матеріал

Стародавня історія України

Лекція 1 (2 год.): Первісна доба на теренах України. Трипільська культура (IV–III тис. до н.е.): поселення, господарство, духовне життя. Кіммерійці, скіфи та сармати: суспільна організація та взаємини з осілим населенням. Античні міста-держави Північного Причорномор'я: Тіра, Ольвія, Херсонес, Боспорське царство.

Слов'янський світ: розселення слов'ян, племінні союзи антів і склавинів, протоукраїнські племена — поляни, древляни, сіверяни, уличі, тиверці. Господарство, побут і вірування. Велике переселення народів та його наслідки для слов'янського світу.

Ключові питання лекції

- Найдавніші цивілізації та культури на теренах України
- Трипільська культура: характерні риси та значення
- Кочові народи та їх взаємини з осілим населенням
- Античні міста-держави Північного Причорномор'я
- Слов'янські племена та їх розселення на території України
- Господарський і суспільний уклад давніх слов'ян

❏ Нормативна база: Закон України «Про охорону культурної спадщини» № 1805-III від 08.06.2000.

Тема 1.1 — Практичне заняття та СРС

Практичне заняття (1 год.)

Завдання 1. Робота з картою: нанесення на контурну карту стародавніх поселень, міст-держав і племінних союзів на теренах України. Коментар до карти.

Завдання 2. Аналіз уривків з наукових джерел про трипільську культуру: виявлення характерних ознак, дискусія щодо їх значення для розуміння давньої цивілізації.

Завдання 3. Тестування за ключовими термінами теми (10 питань).

Самостійна робота (5 год.)

- Опрацювання розділу «Давня Україна» за підручником: Горобець В. М., Чухліб Т. В. Незнайома Кліо: Таємниці, казуси і курйози української історії. — Київ, 2024.
- Підготовка хронологічної таблиці «Найважливіші події давньої та ранньосередньовічної доби»
- Складання порівняльної характеристики двох стародавніх культур на теренах України (за відкритими джерелами)
- Перегляд відео-лекції Інституту історії НАН України про трипільську цивілізацію (history.org.ua)

Очікуваний результат: студент вміє характеризувати стародавні культури та цивілізації на теренах України, наводити приклади, аналізувати їх значення для подальшого розвитку.

Тема 1.2 — Лекційний матеріал

Київська Русь: виникнення, розквіт і занепад

Лекція 2–3 (4 год.): Виникнення Давньоруської держави: передумови, норманська та антинорманська теорії. Перші Рюриковичі: Олег, Ігор, Ольга, Святослав. Розквіт Київської Русі за Володимира Великого та Ярослава Мудрого: «Руська правда», адміністративна система, зовнішня політика. Прийняття християнства (988 р.) та його суспільно-культурні наслідки.

Феодална роздробленість: причини, форми прояву, наслідки. Любецький з'їзд 1097 р. Монголо-татарська навала 1237–1241 рр.: перебіг, наслідки для Русі. Встановлення залежності від Золотої Орди.

Ключові питання лекції

- Теорії утворення Давньоруської держави
- Правління перших київських князів
- Прийняття християнства та його значення
- «Руська правда» як пам'ятка права
- Причини і наслідки феодалної роздробленості
- Монголо-татарська навала та її вплив на розвиток України
- Київська Русь в контексті розвитку середньовічної Європи

Тема 1.2 — Практичне заняття та СРС

Практичне заняття (2 год.)

Завдання 1. Порівняльний аналіз правління Володимира Великого та Ярослава Мудрого: таблиця за критеріями (внутрішня та зовнішня політика, церква, право, культура). Висновки щодо значення їх діяльності.

Завдання 2. Аналіз джерела: уривки з «Руської правди» — визначення соціальної структури суспільства, правових норм, порівняння з сучасним законодавством.

Завдання 3. Міні-дискусія: «Які чинники призвели до занепаду Київської Русі?» — аргументація позиції.

Самостійна робота (5 год.)

- Опрацювання підручника: Смолій В. А. та ін. Історія України (курс лекцій для студентів ЗВО). — Київ : Наукова думка, 2023.
- Підготовка аналітичного есе: «Значення прийняття християнства для розвитку державності та культури Київської Русі» (2–3 сторінки)
- Складання хронологічної таблиці «Київські князі: правління та досягнення»
- Пошук матеріалів про пам'ятки доби Київської Русі на сайті Інституту археології НАН України (iananu.org.ua)

Очікуваний результат: студент вміє аналізувати державотворчі процеси доби Київської Русі, характеризувати правління видатних князів та пояснювати причини занепаду держави.

Тема 1.3 — Лекційний матеріал

Галицько-Волинська держава, литовсько-польська доба, козацтво

Лекція 4 (2 год.): Галицько-Волинське князівство (XII–XIV ст.): утворення, розквіт за Данила Романовича, міжнародне визнання. Входження українських земель до складу Великого Князівства Литовського та Польського королівства. Кревська (1385) та Люблінська унії (1569): умови, наслідки для українських земель. Берестейська унія 1596 р. та її роль у суспільному житті.

Козацтво: виникнення і причини, Запорозька Січ як унікальний соціальний інститут, козацька демократія, реєстрове та нереєстрове козацтво. Козацькі повстання кінця XVI — першої половини XVII ст. (Косинського, Наливайка, Павлюка, Острянина).

Структура козацького самоврядування

1. Кіш (Запорозька Січ) — вищий орган
2. Козацька рада — законодавчий орган
3. Кошовий отаман — виконавча влада
4. Генеральна старшина — урядові особи
5. Паланкова система — адміністративний поділ
6. Зимівники — господарська база козацтва
7. Козацькі полки — військова організація
8. Гетьманат — вища козацька держава

Тема 1.3 — Практичне заняття та СРС

Практичне заняття (2 год.)

Завдання 1. Розробка порівняльної таблиці «Козацька республіка та демократичні держави Нового часу»: система управління, права, вибори, суд. Висновки щодо унікальності козацького устрою.

Завдання 2. Аналіз документу: уривки з «Конституції Пилипа Орлика» (1710 р.) — виявлення демократичних норм, порівняння із сучасними конституційними принципами.

Завдання 3. Презентація: «Видатна постать козацької доби» (3–5 хвилин на групу). Взаємооцінювання за критеріями.

Самостійна робота (5 год.)

- Опрацювання навч. посіб.: Реєнт О. П. Славетна Україна. Битви та повстання: від козацької доби до сьогодення. — Київ : Арій, 2023. — 272 с.
- Підготовка реферату: «Запорозька Січ: унікальний феномен козацької демократії» (обсяг 3–4 сторінки)
- Аналіз карти «Козацька держава у XVII ст.» з атласу з історії України
- Перегляд відеолекції: «Козацька Україна» (Інститут історії НАН України)

Очікуваний результат: студент вміє характеризувати козацьку добу, пояснювати значення козацтва для збереження і розвитку української ідентичності, аналізувати козацький устрій.

Козацька держава та боротьба за незалежність (XVII–XIX ст.)

Тема 2.1

Національно-визвольна війна під проводом Богдана Хмельницького (1648–1657): причини, хід, Переяславська рада, підсумки. Гетьманщина як форма козацької державності.

Тема 2.2

Руїна та Гетьманщина кінця XVII — XVIII ст. Іван Мазепа, Полтавська битва 1709 р., ліквідація Запорозької Січі 1775 р. Обмеження автономії України Росією.

Тема 2.3

Українські землі у складі Російської та Австрійської імперій у XIX ст. Національне відродження, діяльність Кирило-Мефодіївського братства, Тарас Шевченко.

Тема 2.4

Револьюційні події 1848–1849 рр. («Весна народів»), скасування кріпацтва 1861 р., народницький рух, діяльність громад, Емський указ 1876 р.

Тема 2.1 — Лекційний матеріал

Національно-визвольна війна 1648–1657 рр.

Лекція 5–6 (4 год.): Причини та передумови Національно-визвольної війни: соціальний, релігійний та національний гніт. Богдан Хмельницький: особистість і роль у війні. Перші перемоги: Жовті Води, Корсунь, Батіг. Формування козацької держави — Гетьманщини: адміністративна система, соціальний устрій. Зборівська (1649) та Білоцерківська (1651) угоди.

Переяславська рада 1654 р.: підписання договору з Московським царством, дискусія щодо його змісту та правової природи (конфедерація, протекторат, унія). Наслідки для подальшої долі України. Смерть Хмельницького та криза Гетьманщини.

Ключові поняття

- Гетьманщина — козацька держава на чолі з гетьманом
- Реєстр — список козаків на державній службі
- Генеральна старшина — вища козацька адміністрація
- Полковий устрій — адміністративно-військова система
- «Березневі статті» 1654 р. — договір з Московією
- Протекторат — форма залежності держави

Переяславська угода досі є предметом наукової дискусії щодо її правового змісту і наслідків для суверенітету України.

Тема 2.1 — Практичне заняття та СРС

Практичне заняття (2 год.)

Завдання 1. Хронологічний аналіз: складання таблиці основних битв і подій Визвольної війни 1648–1657 рр. (дата, місце, результат, значення). Висновки щодо ходу та підсумків.

Завдання 2. Аналіз документу: уривки з «Березневих статей» 1654 р. — визначення прав Гетьманщини, обов'язків перед Москвою. Дискусія: яким був характер Переяславської угоди?

Завдання 3. Кейс: аналіз ролі Богдана Хмельницького як державного діяча та дипломата. Оцінка його рішень у контексті епохи.

Самостійна робота (5 год.)

- Опрацювання підручника: Смолій В. А., Степанков В. С. Українська національна революція XVII ст. (1648–1676 рр.). — Київ : Вид. дім «Києво-Могилянська академія», 2023.
- Підготовка аналітичної записки: «Переяславська рада 1654 р.: різні точки зору в сучасній історіографії» (2–3 сторінки)
- Робота з картою «Гетьманщина у 1648–1657 рр.»: визначення кордонів, полків, основних міст
- Перегляд документального фільму «Хмельниччина» (UA:Культура)

Очікуваний результат: студент вміє аналізувати причини, хід і підсумки Визвольної війни, характеризувати Гетьманщину як державне утворення та оцінювати значення Переяславської ради.

Тема 2.2 — Лекційний матеріал

Руїна та Гетьманщина кінця XVII — XVIII ст.

Лекція 7 (2 год.): Доба Руїни (1657–1687): громадянська війна, поділ Гетьманщини на Лівобережну та Правобережну, Андрусівське перемир'я 1667 р. і «Вічний мир» 1686 р. Гетьманування Івана Мазепи (1687–1709): культурний розквіт, зближення зі шведським королем Карлом XII. Полтавська битва 1709 р. та її наслідки для України. Зруйнування Запорозької Січі Петром І.

Обмеження автономії України: «Коломацькі статті» 1687 р., «Решетилівські статті» 1709 р., заснування Малоросійської колегії. Ліквідація Гетьманщини 1764 р. Зруйнування Нової Запорозької Січі 1775 р. Кінець козацької державності.

Ключові питання лекції

- Причини та наслідки доби Руїни
- Гетьман Іван Мазепа: постать і доля
- Полтавська битва і її вплив на долю України
- Поступова ліквідація козацької автономії
- Кінець Запорозької Січі: причини та наслідки
- «Конституція Пилипа Орлика» 1710 р. як перший конституційний документ

Тема 2.2 — Практичне заняття та СРС

Практичне заняття (2 год.)

Завдання 1. Аналіз «Конституції Пилипа Орлика» (1710 р.): виявлення демократичних принципів, розподілу влади, захисту прав громадян. Порівняння з Конституцією України 1996 р.

Завдання 2. Дискусія: «Іван Мазепа — зрадник чи патріот?» — аналіз аргументів різних сторін, формування власної обґрунтованої позиції.

Завдання 3. Складання схеми «Обмеження автономії України Росією у XVIII ст.»: хронологія, форми обмежень, наслідки.

Самостійна робота (5 год.)

- Опрацювання посібника: Верменич Я. В. Українсько-російське пограниччя у просторі конфлікту ідентичностей в історії та сучасності. — Київ : Інститут історії України, 2024. — 331 с.
- Підготовка есе: «Полтавська катастрофа 1709 р. та її вплив на подальший розвиток України»
- Ознайомлення з текстом «Конституції Пилипа Орлика» (zakon.rada.gov.ua)
- Підготовка таблиці «Гетьмани Лівобережної України (1657–1764): діяльність та значення»

Очікуваний результат: студент вміє аналізувати причини занепаду козацької державності, характеризувати «Конституцію Орлика» як пам'ятку права та оцінювати роль Мазепи в українській історії.

Тема 2.3 — Лекційний матеріал

Українські землі у складі імперій та національне відродження XIX ст.

Лекція 8–9 (4 год.): Поділ українських земель між Російською та Австрійською імперіями наприкінці XVIII ст. Становище українців: соціальний гніт, кріпацтво, русифікація та колонізація. Скасування кріпацтва в Росії (1861) та Австрії (1848): умови та наслідки для України.

Національне відродження: зародження, течії (культурницька, громадівська, політична). Харківська школа романтиків. «Енеїда» Котляревського. Кирило-Мефодіївське братство (1845–1847): програма, учасники (Шевченко, Куліш, Костомаров), репресії. Тарас Шевченко: творчість і роль у формуванні національної свідомості.

Ключові поняття

- **«Енеїда» Котляревського (1798)** — перший твір нової української літератури
- **Кирило-Мефодіївське братство** — таємна організація (1845–1847)
- **Громади** — культурно-просвітницькі організації
- **Емський указ (1876)** — заборона друку та навчання українською
- **«Кобзар» (1840)** — поетична збірка Т. Г. Шевченка
- **«Руська трійця»** — літературне угруповання Галичини

Шевченко став символом незнищенності української ідентичності в умовах жорстоких обмежень та репресій.

Тема 2.3 — Практичне заняття та СРС

Практичне заняття (2 год.)

Завдання 1. Аналіз програми Кирило-Мефодіївського братства («Книга буття українського народу»): визначення ідеологічних принципів, вимог до суспільно-політичного устрою. Зіставлення з сучасними цінностями.

Завдання 2. Порівняльний аналіз становища українців у Російській та Австрійській імперіях: мова, освіта, церква, автономія. Висновки про відмінності та подібності.

Завдання 3. Розрахунок хронологічної шкали «Ключові події національного відродження XIX ст.»

Самостійна робота (5 год.)

- Опрацювання навч. посіб.: Бойко О. Д. Історія України: підручник для студентів ЗВО. — 6-те вид., доповн. і переробл. — Київ : Академвидав, 2023.
- Підготовка аналітичної записки: «Тарас Шевченко як символ українського національного руху» (2–3 сторінки)
- Аналіз тексту Емського указу 1876 р. та оцінка його наслідків для культурного життя
- Пошук матеріалів на сайті Інституту літератури НАН України (ilnan.gov.ua)

Очікуваний результат: студент вміє характеризувати процес національного відродження в XIX ст., аналізувати програмні документи організацій, оцінювати роль Шевченка та інших діячів.

Тема 2.4 — Лекційний матеріал

Революційні рухи та суспільні перетворення другої половини XIX ст.

Лекція 10 (2 год.): Революція 1848–1849 рр. («Весна народів») та Галичина: Головна Руска Рада, перший Собор руських учених. Скасування кріпацтва в Австрії (1848) та Росії (1861): умови звільнення, наслідки для селянства. Народницький рух в Україні: «Хождення в народ», народницькі гуртки.

Суспільно-політичний рух: діяльність Громад (Київська, Полтавська, Чернігівська), Михайло Драгоманов та ідея федерації. Москвофільство і народовецтво в Галичині. Іван Франко: творчість і громадська діяльність. Леся Українка як символ боротьби духу. Поширення марксизму, перші соціал-демократичні гуртки в Україні.

Ключові питання лекції

- «Весна народів» 1848 р. та її вплив на Галичину
- Скасування кріпацтва та його наслідки для України
- Народницький рух та його ідеологія
- Діяльність Громад і їхній внесок у культурне відродження
- Михайло Драгоманов і концепція федерації
- Іван Франко і Леся Українка — культурні символи епохи

Тема 2.4 — Практичне заняття та СРС

Практичне заняття (2 год.)

Завдання 1. Аналіз програмних документів «Громад» та поглядів М. Драгоманова: основні вимоги, цілі, засоби боротьби. Порівняння з ідеями Кирило-Мефодіївського братства.

Завдання 2. Дискусія: «Як вплинуло скасування кріпацтва на розвиток українського суспільства?» — соціальні та економічні наслідки, кризові явища.

Завдання 3. Факторний аналіз: чинники, що уповільнювали або прискорювали процес національного відродження в різних регіонах України у ХІХ ст.

Самостійна робота (5 год.)

- Опрацювання навч. посіб.: Горобець В. М. Нариси з нової та новітньої вітчизняної та всесвітньої історії. — Київ : Наукова думка, 2022.
- Аналіз публікацій журналу «Украинский исторический журнал» (архів 2022–2024 рр.) щодо народницького руху
- Підготовка аналітичної записки: «Прибутковість підприємств ХІХ ст. і становище українських кріпаків: соціально-економічний аспект»
- Розв'язання тестових завдань на хронологію подій ХІХ ст. (15 питань)

Очікуваний результат: студент вміє аналізувати суспільно-політичні рухи другої половини ХІХ ст., оцінювати роль видатних діячів та встановлювати зв'язок між реформами і подальшим розвитком суспільства.

Україна у ХХ столітті: революції, тоталітаризм, Друга світова війна

Тема 3.1

Українська революція 1917–1921 рр.: Центральна Рада, Гетьманат, Директорія, ЗУНР. Боротьба за незалежність і причини поразки визвольних змагань.

Тема 3.2

Радянська Україна в 1920–1930-х рр.: «Українізація», Голодомор 1932–1933 рр., сталінські репресії, знищення «Розстріляного відродження».

Тема 3.3

Україна в роки Другої світової війни (1939–1945): окупація, рух Опору, ОУН-УПА, нацистські злочини, визволення, людські та матеріальні втрати.

Тема 3.4

Радянська Україна у повоєнний час (1945–1991): відбудова, «хрущовська відлига», дисидентський рух, застій, Чорнобильська катастрофа, розпад СРСР.

Тема 3.1 — Лекційний матеріал

Українська революція 1917–1921 рр.

Лекція 11–12 (4 год.): Лютнева революція 1917 р. в Росії та її вплив на Україну. Центральна Рада (3.03.1917): утворення, склад, діяльність. I–IV Універсали: зміст і значення. Проголошення незалежності УНР (22 січня 1918 р.). Брест-Литовський мирний договір. Гетьманат П. Скоропадського (квітень–грудень 1918 р.). Директорія УНР: Петлюра та відновлення республіки.

ЗУНР та Акт злуки (1919): утворення ЗУНР у Львові (1 листопада 1918 р.), Акт злуки 22 січня 1919 р. Причини поразки Визвольних змагань: внутрішні (слабкість армії, конфлікти між лідерами) та зовнішні (агресія більшовиків, Польщі, Денікіна). Ризький мирний договір 1921 р.

Шляхи до незалежності

- **Центральна Рада (1917–1918)** — перший парламент України
- **I Універсал (10.06.1917)** — автономія у складі Росії
- **IV Універсал (22.01.1918)** — незалежна Українська держава
- **Гетьманат (04.1918–12.1918)** — консервативна держава Скоропадського
- **Директорія (1918–1920)** — відновлення УНР
- **ЗУНР (1918–1919)** — Захід-Укр. Народна Республіка
- **Акт злуки (22.01.1919)** — об'єднання УНР і ЗУНР

Тема 3.1 — Практичне заняття та СРС

Практичне заняття (2 год.)

Завдання 1. SWOT-аналіз Центральної Ради: сильні та слабкі сторони, можливості та загрози. Формулювання висновків щодо причин її падіння.

Завдання 2. Аналіз Актів злуки 22 січня 1919 р.: зміст, умови, значення для національного руху. Дискусія про символічне значення злуки.

Завдання 3. Кейс: аналіз причин поразки Українських визвольних змагань 1917–1921 рр. та розробка власних рекомендацій щодо шляхів подолання зовнішніх і внутрішніх загроз.

Самостійна робота (5 год.)

- Опрацювання посібника: Реєнт О. П. Славетна Україна. Битви та повстання: від козацької доби до сьогодення. — Київ : Арій, 2023.
- Підготовка аналітичної записки: «Конституційні акти УНР та ЗУНР: порівняльний аналіз» (2–3 сторінки)
- Проведення хронологічного аналізу Визвольних змагань 1917–1921 рр. (карта, хронологічна таблиця)
- Опрацювання статті: Горобець В. М. «Українська революція 1917–1921 рр. у сучасній вітчизняній та зарубіжній історіографії» (Укр. іст. журнал, 2022, № 3)

Очікуваний результат: студент вміє аналізувати події Української революції, характеризувати державотворчі процеси та пояснювати причини поразки визвольних змагань.

Тема 3.2 — Лекційний матеріал

Радянська Україна в 1920–1930-х рр.

Лекція 13 (2 год.): Утворення УРСР та входження до СРСР (1922). Нова економічна політика (НЕП) та її наслідки для України. «Українізація» (коренізація) 1923–1933 рр.: зміст, досягнення, представники. Злет «Розстріляного відродження»: Хвильовий, Курбас, Бойченко та ін.

Сталінські злочини: колективізація та «розкуркулення» (1929–1933). Голодомор 1932–1933 рр.: причини (штучно створений голод як інструмент геноциду), масштаби (3,5–7 млн жертв), міжнародне визнання як геноциду. «Великий терор» 1937–1938 рр.: масові репресії, арешти інтелігенції, знищення «Розстріляного відродження». ГУЛАГ та депортації.

Голодомор — геноцид українського народу

- Причини: опір колективізації, боротьба Сталіна з українським націоналізмом
- «Закон про п'ять колосків» (серпень 1932 р.) — смертна кара за крадіжку їжі
- Занесення сіл до «чорних списків» — блокада постачання
- Масштаби: загибель від 3,5 до 7 млн осіб упродовж 1932–1933 рр.
- Міжнародне визнання: понад 30 держав визнали Голодомор геноцидом
- Закон України «Про Голодомор 1932–1933 рр. в Україні» (2006)

Тема 3.2 — Практичне заняття та СРС

Практичне заняття (2 год.)

Завдання 1. Аналіз документів про Голодомор: накази, директиви, спогади свідків — виявлення доказів навмисного характеру голоду. Аргументація визнання Голодомору геноцидом.

Завдання 2. Складання таблиці «Репресивні заходи радянської влади щодо України у 1920–1930-х рр.»: хронологія, масштаби, наслідки.

Завдання 3. Кейс: оцінка значення «Українізації» — досягнення та причини її згорання. Ким були представники «Розстріляного відродження»?

Самостійна робота (5 год.)

- Опрацювання посібника: Кульчицький С. В. Голодомор 1932–1933 рр. як геноцид: труднощі усвідомлення. — Київ : Наш час, 2022.
- Підготовка реферату: «Голодомор 1932–1933 рр.: геноцид українського народу» (3–4 сторінки)
- Перегляд документального фільму «Жнива розпачу» (National Film Board of Canada, реж. Куля)
- Ознайомлення з матеріалами Меморіального комплексу жертв Голодомору (holodomor.ua)

Очікуваний результат: студент вміє характеризувати радянську політику в Україні у 1920–1930-х рр., аналізувати Голодомор як геноцид, оцінювати наслідки сталінських репресій для українського суспільства.

Тема 3.3 — Лекційний матеріал

Україна в роки Другої світової війни (1939–1945)

Лекція 14 (2 год.): Пакт Молотова–Ріббентропа (1939) та поділ сфер впливу. Приєднання Західної України і Північної Буковини до СРСР (1939–1940). Початок радянсько-нацистської війни (22 червня 1941 р.): відступ радянських військ, трагедія «котлів» (Київський, Харківський). Окупаційний режим: нацистська адміністрація, Голокост (жертви серед євреїв, Бабин Яр), примусова праця.

Рух Опору: радянський партизанський рух, Організація українських націоналістів (ОУН), Українська Повстанська Армія (УПА): утворення, мета, боротьба проти окупантів та комуністичного режиму. Визволення України 1943–1944 рр. Людські втрати — понад 8 млн загиблих. Участь українців у складі Червоної армії, роль у Перемозі.

Ключові питання лекції

- Пакт Молотова–Ріббентропа і долі українських земель
- Трагедія початку нацистського вторгнення
- Нацистський окупаційний режим і Голокост в Україні
- ОУН і УПА: позиція та боротьба
- Бабин Яр — трагедія і пам'ять
- Визволення України та людські втрати
- Відновлення радянської влади та депортації

Тема 3.3 — Практичне заняття та СРС

Практичне заняття (2 год.)

Завдання 1. Ідентифікація та аналіз форм опору нацистській окупації: підпілля, партизанський рух, ОУН-УПА — порівняльна таблиця цілей, методів, масштабів. Розробка висновків.

Завдання 2. Аналіз документів про Бабин Яр та Голокост в Україні: кількість жертв, хронологія, відповідальні особи. Оцінка нацистського злочину.

Завдання 3. Кейс: складання антикризового плану для умовного міста під час окупації — обґрунтування стратегії виживання та збереження ідентичності.

Самостійна робота (5 год.)

- Опрацювання посібника: Патриляк І. К. Перемога або смерть: Український визвольний рух у 1939–1960 рр. — Київ: Наш час, 2023.
- Підготовка аналітичної записки: «Україна у Другій світовій війні: внесок у перемогу та людські втрати» (2–3 сторінки)
- Ознайомлення з Кодексом України та Законом «Про увічнення перемоги над нацизмом у Другій світовій війні» (zakon.rada.gov.ua)
- Підготовка таблиці «Методи нацистської окупаційної політики в Україні: прояви та наслідки»

Очікуваний результат: студент вміє аналізувати події Другої світової війни на теренах України, характеризувати різні форми опору окупації та оцінювати масштаби людських втрат і злочинів.

Тема 3.4 — Лекційний матеріал

Радянська Україна у повоєнний час (1945–1991)

Лекція 15 (2 год.): Відбудова зруйнованої господарства (1945–1950-ті). «Жданівщина» і наступ на культуру. Смерть Сталіна і «відлига» Хрущова: реабілітація жертв репресій, певна лібералізація. Передача Криму до УРСР (1954). Покоління «шістдесятників»: В. Симоненко, Ліна Костенко, В. Стус. Дисидентський рух 1960–1970-х рр.: Гельсінська спілка, самвидав.

Доба «застою» і розпад СРСР: Чорнобильська катастрофа (26 квітня 1986 р.): перебіг, наслідки, роль у пробудженні національної свідомості. Гласність і перебудова Горбачова. «Народний рух» (Рух): виникнення і роль. Декларація про суверенітет (16 липня 1990 р.). Референдум 1 грудня 1991 р.: 90,3% «за» незалежність.

Ключові питання лекції

- Повоєнна відбудова УРСР та суспільне life в умовах сталінізму
- «Хрущовська відлига» та її обмеженість
- «Шістдесятники» та дисидентський рух
- Показники фінансової стійкості незалежності УРСР
- Чорнобиль: катастрофа і каталізатор незалежності
- Народний рух і Декларація про суверенітет 1990 р.
- Референдум 1991 р. та проголошення незалежності

Тема 3.4 — Практичне заняття та СРС

Практичне заняття (2 год.)

Завдання 1. Розрахунок хронології дисидентського руху: ідентифікація ключових подій, учасників, методів боротьби. Складання карти репресій щодо дисидентів.

Завдання 2. Аналіз документу: текст Декларації про суверенітет УРСР 1990 р. — виявлення ключових положень, їх значення для незалежності.

Завдання 3. Підсумкова дискусія: «Які чинники призвели до розпаду СРСР і відновлення незалежності України?» — аргументація, факти, висновки.

Самостійна робота (5 год.)

- Опрацювання підручника: Бойко О. Д. Історія України. — 6-те вид. — Київ : Академвидав, 2023. — розділ «Радянська Україна»
- Підготовка комплексного аналітичного завдання: оцінка чорнобильської катастрофи як соціально-екологічної та суспільно-політичної події
- Підготовка презентації: «Шістдесятники як феномен культурного спротиву» (8–10 слайдів)
- Систематизація матеріалу модуля для підготовки до контрольної роботи

Очікуваний результат: студент вміє аналізувати повоєнний розвиток УРСР, характеризувати дисидентський рух та пояснювати причини і наслідки розпаду СРСР і відновлення незалежності.

Незалежна Україна (1991 — сьогодні)

Тема 4.1

Становлення незалежної України (1991–2004): державне будівництво, прийняття Конституції 1996 р., Кравчук і Кучма, Помаранчева революція.

Тема 4.2

Революція Гідності (2013–2014), анексія Криму та початок збройної агресії Росії на Донбасі. Реформи та євроінтеграційний курс України.

Тема 4.3

Повномасштабне вторгнення Росії (24 лютого 2022 р.): хід бойових дій, спротив України, міжнародна підтримка, воєнні злочини та захист суверенітету.

Тема 4.4

Цивілізаційний вибір України: євроатлантична інтеграція, питання національної ідентичності, відновлення та перспективи розвитку держави.

Тема 4.1 — Лекційний матеріал

Становлення незалежної України (1991–2004)

Лекція 16–17 (4 год.): Проголошення незалежності 24 серпня 1991 р.: Акт проголошення, референдум 1 грудня 1991 р. Перший президент Л. Кравчук: державне будівництво, розподіл майна СРСР, виведення ядерної зброї, Будапештський меморандум (1994). Президентство Л. Кучми (1994–2005): економічні реформи, прийняття Конституції 28 червня 1996 р., касетний скандал, «Кучмагейт», вбивство Г. Гонгадзе.

Помаранчева революція (2004): передумови — фальсифікація президентських виборів, третій тур, перемога В. Ющенка. Значення: перший досвід масового громадянського спротиву, нові виклики для демократії. Президентство Ющенка: «Нафтогаз — Газпром», газові конфлікти, визнання Голодомору геноцидом.

Ключові питання лекції

- Акт проголошення незалежності та референдум 1991 р.
- Ядерне роззброєння і Будапештський меморандум
- Конституція України 1996 р.: основні положення
- «Кучмагейт» і криза легітимності влади
- Помаранчева революція: хід і значення
- Перші кроки євроінтеграції

Тема 4.1 — Практичне заняття та СРС

Практичне заняття (2 год.)

Завдання 1. SWOT-аналіз становища України на початку незалежності (1991–1993 рр.): внутрішні та зовнішні можливості й загрози. Формулювання стратегічних висновків.

Завдання 2. Аналіз ключових статей Конституції України 1996 р. (розділи I, II): права громадян, гарантії держави, форма правління. Порівняння з Конституцією 1996 р. та сучасними змінами.

Завдання 3. Кейс: аналіз Помаранчевої революції — причини, рушійні сили, наслідки для розвитку демократії в Україні.

Самостійна робота (5 год.)

- Опрацювання підручника: Турченко Ф. Г. Новітня історія України (1939 — сьогодні): навч. посіб. — Запоріжжя : ЗНУ, 2023.
- Підготовка аналітичної записки: «Конституція України 1996 р.: структура, ключові положення та значення»
- Проведення хронологічного аналізу: розвиток демократичних інститутів в Україні у 1991–2004 рр.
- Ознайомлення з Конституцією України на офіційному сайті (zakon.rada.gov.ua/laws/show/254к/96-вр)

Очікуваний результат: студент вміє аналізувати початковий етап становлення незалежної держави, характеризувати Конституцію 1996 р. та пояснювати значення Помаранчевої революції для розвитку демократії.

Тема 4.2 — Лекційний матеріал

Революція Гідності та початок збройної агресії Росії

Лекція 18–19 (4 год.): Президентство В. Януковича (2010–2014): відхід від євроінтеграції, зупинка підписання Угоди про асоціацію з ЄС (21 листопада 2013 р.). Євромайдан: початок протестів, «Студентський майдан», розгін мирної акції, масові протести. Кривавий лютий 2014 р.: загибель «Небесної Сотні», втеча Януковича.

Анексія Криму (березень 2014 р.) та агресія на Донбасі: «зелені чоловічки», незаконний «референдум», включення Криму до складу РФ. Збройний конфлікт на Донбасі: сепаратисти, підтримка Росії, Мінські угоди (Мінськ-1, 2014; Мінськ-2, 2015). Реформи після Майдану: декомунізація, антикорупційні органи (НАБУ, САП), безвизовий режим з ЄС, безпека і NATO.

Революція Гідності: хронологія

- **21.11.2013** — зупинка Угоди про асоціацію → початок протестів
- **30.11.2013** — розгін студентів → масовий вихід на Майдан
- **11.12.2013** — перший штурм Майдану
- **16–22.01.2014** — прийняття «диктаторських законів», сутички
- **18–21.02.2014** — кривавий лютий, загибель «Небесної Сотні»
- **22.02.2014** — втеча Януковича, зміна влади
- **Березень 2014** — анексія Криму Росією
- **Квітень 2014** — початок збройного конфлікту на Донбасі

Тема 4.2 — Практичне заняття та СРС

Практичне заняття (2 год.)

Завдання 1. Аналіз документів Революції Гідності: хронологія ключових подій, рушійні сили, загиблі. Оцінка значення для суверенітету України.

Завдання 2. Порівняльний аналіз Мінських угод (Мінськ-1, Мінськ-2): умови, виконання, наслідки для врегулювання конфлікту та суверенітету.

Завдання 3. Кейс: розробка плану євроінтеграційних реформ для умовної країни — аналіз умов Угоди про асоціацію з ЄС, ключових вимог і кроків реалізації.

Самостійна робота (5 год.)

- Опрацювання посібника: Литвин В. М. Новітня вітчизняна та зарубіжна історія: Україна в контексті глобальних змін (1991–2024). — Київ : Парламентське вид-во, 2024.
- Підготовка реферату: «Революція Гідності: причини, перебіг, наслідки для суверенітету України» (3–4 сторінки)
- Аналіз тексту Угоди про асоціацію між Україною та ЄС (kmu.gov.ua)
- Розв'язання задач на хронологічний та причинно-наслідковий аналіз подій 2013–2015 рр. (5 завдань)

Очікуваний результат: студент вміє аналізувати перебіг Революції Гідності, характеризувати наслідки анексії Криму та збройного конфлікту на Донбасі, обґрунтовувати значення євроінтеграційного курсу.

Тема 4.3 — Лекційний матеріал

Повномасштабне вторгнення Росії (з 24 лютого 2022 р.)

Лекція 20 (2 год.): Передумови повномасштабного вторгнення: нарощування військ РФ, відмова Заходу від жорстких запобіжних заходів, ультиматуми Кремля. 24 лютого 2022 р. — початок повномасштабної агресії: напрямки ударів (Київ, Харків, Херсон, Маріуполь). Героїчна оборона Гостомеля, Бучі, Маріуполя. Відступ ворога з-під Києва (квітень 2022 р.).

Хід бойових дій: Контрнаступ ЗСУ — Харківська операція (вересень 2022 р.), звільнення Херсона (листопад 2022 р.). Злочини РФ проти мирного населення: Буча, Маріуполь, удари по цивільній інфраструктурі. Міжнародна підтримка: США, ЄС, зброя, фінансова допомога. Вступ України до ЄС: статус кандидата (червень 2022 р.). Продовження боротьби за суверенітет і цілісність.

Ключові питання лекції

- Передумови і причини повномасштабного вторгнення
- Перші дні та тижні війни: оборона Київщини
- Геноцидні злочини РФ: Буча, Маріуполь
- Контрнаступальні операції ЗСУ у 2022 р.
- Міжнародна підтримка України та санкції проти РФ
- Статус кандидата на вступ до ЄС
- Цивільна стійкість і національна єдність

Тема 4.3 — Практичне заняття та СРС

Практичне заняття (2 год.)

Завдання 1. Ідентифікація та оцінка воєнних злочинів РФ проти України: аналіз відкритих джерел (Human Rights Watch, Amnesty International, ООН), складання переліку задокументованих злочинів.

Завдання 2. Аналіз показників міжнародної підтримки України (допомога США, ЄС, Великобританії) та санкційного тиску на РФ. Висновки щодо ефективності міжнародного реагування.

Завдання 3. Кейс: розробка плану відновлення умовного міста після деокупації — пріоритети, міжнародна допомога, реінтеграція.

Самостійна робота (5 год.)

- Опрацювання матеріалів: Інститут національної пам'яті України — публікації про повномасштабне вторгнення 2022 р. (uinpr.gov.ua)
- Підготовка аналітичної записки: «Повномасштабне вторгнення Росії в Україну: міжнародно-правовий аспект» (2–3 сторінки)
- Ознайомлення з матеріалами Міжнародного кримінального суду щодо справ проти посадовців РФ (icc-cpi.int)
- Підготовка таблиці «Міжнародна підтримка України у 2022–2024 рр.: форми, обсяги, наслідки»

Очікуваний результат: студент вміє аналізувати події повномасштабного вторгнення, документувати воєнні злочини, оцінювати міжнародну підтримку та захист суверенітету України.

Тема 4.4 — Лекційний матеріал

Цивілізаційний вибір України та перспективи розвитку

Лекція 21 (2 год.): Цивілізаційна ідентичність України: між Заходом і Сходом. Прагнення до євроатлантичної інтеграції як стратегічний вибір. Статус кандидата на вступ до ЄС (23 червня 2022 р.): умови, реформи, перспективи. НАТО і питання безпекових гарантій для України. Закріплення євроатлантичного курсу в Конституції (2019).

Національна ідентичність і відновлення: деколонізація та деросійщення: перейменування вулиць, демонтаж пам'ятників, перехід УПЦ (МП). Мовне питання та Закон про забезпечення функціонування української мови (2019). Повоєнне відновлення: «Ukraine Recovery Conference», «Rebuild Ukraine». Роль цифрових технологій (Дія, «Армія+» та ін.) у житті держави — зв'язок із спеціальністю студентів.

Планування розвитку держави

Стратегічні пріоритети України на 2025–2030 рр.: повоєнне відновлення та євроінтеграція, реформа держуправління, цифрова трансформація, побудова сильних інститутів.

- Вступ до ЄС: умови Копенгагенських критеріїв
- Реформи: судова, антикорупційна, місцеве самоврядування
- Цифровий розвиток: Дія як модель електронного урядування
- Освіта та наука: інтеграція у Horizon Europe, Erasmus+
- Відновлення: «Marshall Plan for Ukraine»
- Безпека: реформа армії, вступ до НАТО

Тема 4.4 — Практичне заняття та СРС

Практичне заняття (2 год.)

Завдання 1. Розрахунок індикативного плану реформ для вступу України до ЄС: визначення ключових умов, оцінка поточного стану виконання, пропозиції щодо прискорення.

Завдання 2. Розробка концепції цифрового урядування для умовного державного органу (з урахуванням досвіду Дія): використання знань із комп'ютерної інженерії для вирішення суспільних завдань.

Завдання 3. Підсумкова дискусія: «Яким є цивілізаційний вибір України і що він означає для кожного громадянина?» — особиста відповідальність, громадянська позиція.

Самостійна робота (5 год.)

- Опрацювання підручника: Литвин В. М. Новітня вітчизняна та зарубіжна історія: Україна в контексті глобальних змін (1991–2024). — Київ : Парламентське вид-во, 2024.
- Підготовка комплексного аналітичного завдання: оцінка готовності України до вступу в ЄС за ключовими критеріями
- Підготовка презентації: «Роль IT-технологій у сучасній Україні: від Дія до кібербезпеки» (10–12 слайдів)
- Систематизація матеріалу всього курсу для підготовки до підсумкового іспиту

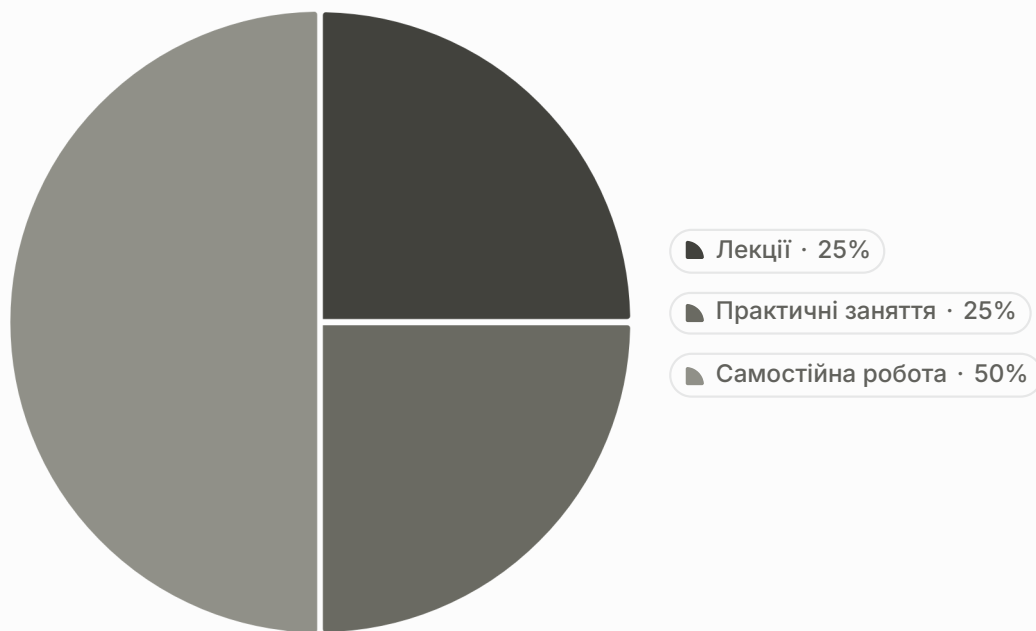
Очікуваний результат: студент вміє аналізувати цивілізаційний вибір України, характеризувати євроінтеграційний курс і перспективи розвитку, а також пов'язувати завдання державотворення зі своєю майбутньою фаховою діяльністю.

Розподіл навчального часу — 120 годин

Модуль	Тема	Лекції (год.)	Практичні (год.)	СРС (год.)
Модуль 1	Тема 1.1 — Стародавня Україна	2	1	5
	Тема 1.2 — Київська Русь	4	2	5
	Тема 1.3 — Середньовіччя та козацтво	2	2	5
Модуль 2	Тема 2.1 — Визвольна війна 1648–1657	4	2	5
	Тема 2.2 — Руїна та Гетьманщина	2	2	5
	Тема 2.3 — Нац. відродження XIX ст.	4	2	5
	Тема 2.4 — Суспільні рухи XIX ст.	2	2	5
Модуль 3	Тема 3.1 — Українська революція 1917–1921	4	2	5
	Тема 3.2 — Рад. Україна, Голодомор	2	2	5
	Тема 3.3 — Друга світова війна	2	2	5
	Тема 3.4 — Рад. Україна 1945–1991	2	2	5
Модуль 4	Тема 4.1 — Незалежність 1991–2004	4	2	5
	Тема 4.2 — Революція Гідності та агресія	4	2	5
	Тема 4.3 — Повномасштабна агресія з 2022	2	2	5
	Тема 4.4 — Цивіл. вибір і перспективи	2	2	5
Разом		30	30	60

 Загальний обсяг: **120 годин = 4 кредити ЄКТС**. Розподіл є орієнтовним і може коригуватися відповідно до специфіки навчального процесу.

Структура навчального часу

Коментар до розподілу

Загальний обсяг — **120 годин (4 кредити ЄКТС)** — розподілено між трьома формами роботи для забезпечення балансу між теорією та практикою.

Лекції — 30 год. (25%)

Системне подання ключового теоретичного матеріалу з використанням наочних схем, карт, хронологій і прикладів із вітчизняної та світової практики.

Практичні — 30 год. (25%)

Відпрацювання навичок аналізу джерел, розв'язання кейсів, дискусії, аналіз документів та захист міні-проектів з тем курсу.

Самостійна робота — 60 год. (50%)

Поглиблене вивчення, підготовка рефератів, есе та аналітичних записок, робота з джерелами. Самостійна робота становить **50% обсягу дисципліни**.

Самостійна робота студентів — Детальний опис

Опрацювання літератури

Поглиблене вивчення теоретичного матеріалу за підручниками з історії України (Бойко, Смолій, Турченко та ін.), першоджерелами (Конституція, Акти проголошення незалежності, Універсали Центральної Ради), науковими статтями у фахових виданнях. Студент конспектує ключові положення, виділяє головні поняття та порівнює підходи різних дослідників.

Індивідуальні завдання

Виконання аналітичних завдань (порівняльний аналіз подій, характеристика діячів, оцінка рішень); хронологічних завдань (таблиці, схеми); творчих завдань — есе, аналітичні записки, міні-дослідження з актуальних питань вітчизняної та світової історії.

Робота з інформаційними ресурсами

Опрацювання офіційних сайтів: Інституту національної пам'яті України (uinp.gov.ua), Інституту історії НАН України (history.org.ua), Верховної Ради (zakon.rada.gov.ua), Меморіалу жертв Голодомору (holodomor.ua), Міжнародного кримінального суду (icc-cpi.int). Аналіз архівних матеріалів і сучасних досліджень.

Підготовка до занять

Підготовка до практичних занять (опрацювання умов завдань, повторення теорії, аналіз джерел); підготовка до тестувань (ключові терміни, дати, постаті); підготовка до контрольних робіт за кожним модулем (систематизація знань, хронологія).

Форми контролю знань

1

Поточний контроль

Завдання: аналітичні та хронологічні вправи за темами змістового модуля. Оцінюються регулярність виконання завдань, якість відповідей і рівень засвоєння матеріалу. Поточний контроль формує накопичувальну оцінку протягом семестру. Проводиться після кожної теми у формі тестування (10–15 питань) або усного опитування.

2

Проміжний контроль

Самостійна робота — комплексне ситуаційне завдання або реферат, які охоплюють теми змістових модулів (теоретичні питання, аналіз джерел, хронологічні задачі, оцінка постатей та подій). Оцінюються повнота відповіді, правильність аргументації та обґрунтованість висновків. Проводиться після завершення кожного змістового модуля.

3

Підсумковий контроль

Іспит відповідно до навчального плану. Форма проведення — письмове тестування або усний екзамен. Підсумкова оцінка враховує результати поточного, проміжного та підсумкового контролю відповідно до встановленої шкали: **100-бальна система** з переведенням у національну шкалу та ЄКТС (A, B, C, D, E, FX, F).

Методи викладання

Викладання дисципліни «Історія України» поєднує класичні академічні та інтерактивні методи, що забезпечує формування не лише міцної теоретичної бази, а й практичних навичок критичного мислення, аналізу джерел та громадянської відповідальності, необхідних для майбутньої фахової діяльності у сфері комп'ютерної інженерії.

Лекції

Системне подання теоретичного матеріалу з використанням наочних схем, карт, хронологій та прикладів; студенти ведуть конспекти та задають уточнювальні запитання.

Аналіз джерел

Робота з першоджерелами (документи, мемуари, законодавчі акти, хроніки); студенти виявляють головне, порівнюють позиції та формують власні висновки.

Кейс-стаді

Аналіз реальних і гіпотетичних ситуацій із вітчизняної та зарубіжної історії; студенти виявляють проблему, пропонують рішення та обґрунтовують висновки.

Дискусії

Обговорення дискусійних і актуальних питань вітчизняної історії (Переяслав, Голодомор, Мазепа, незалежність, Майдан); розвиток критичного мислення та аргументації.

Нормативні документи

Опрацювання Конституції України, актів проголошення незалежності, Універсалів Центральної Ради, законів про декомунізацію та мову; формування навичок роботи з правовою базою.

Самостійне дослідження

Підготовка аналітичних записок, рефератів і презентацій за обраними темами; розвиток навичок самостійного пошуку, систематизації та критичного оцінювання інформації.

- ❑ Усі методи спрямовані на формування компетентностей, передбачених освітньо-професійними програмами спеціальності 123 «Комп'ютерна інженерія».

Рекомендована література та ресурси

Підручники та навчальні посібники (2022–2024 рр.)

1

Бойко О. Д.
Історія України : підручник для студентів закладів вищої освіти. — 6-те вид., доповн. і переробл. — Київ : Академвидав, 2023. — 688 с.

2

Верменич Я. В.
Українсько-російське пограниччя у просторі конфлікту ідентичностей в історії та сучасності / Відп. ред. В. А. Смолій ; НАН України, Інститут історії України. — Київ : Інститут історії України, 2024. — 331 с.

3

Горобець В. М.
Нариси з нової та новітньої вітчизняної та всесвітньої історії. — Київ : Наукова думка, 2022. — 356 с.

4

Кульчицький С. В.
Голодомор 1932–1933 рр. як геноцид: труднощі усвідомлення. — Вид. 3-тє, доповн. — Київ : Наш час, 2022. — 424 с.

5

Литвин В. М.
Новітня вітчизняна та зарубіжна історія: Україна в контексті глобальних змін (1991–2024) : навч. посіб. — Київ : Парламентське вид-во, 2024. — 512 с.

6

Патриляк І. К.
Перемога або смерть: Український визвольний рух у 1939–1960 рр. — 2-ге вид., переробл. — Київ : Наш час, 2023. — 368 с.

7

Реєнт О. П.
Славетна Україна. Битви та повстання: від козацької доби до сьогодення. — Київ : Арій, 2023. — 272 с.

8

Смолій В. А. та ін.
Історія України: курс лекцій для студентів закладів вищої освіти. — Вид. 4-те, доповн. — Київ : Наукова думка, 2023. — 480 с.

9

Турченко Ф. Г.
Новітня історія України (1939 — сьогодення) : навч. посіб. для студентів ЗВО. — Запоріжжя : ЗНУ, 2023. — 396 с.

10

Галицька-Дідух Т. В.
Історія України першої половини ХХ століття : навчально-методичний посібник. — Івано-Франківськ : Прикарпатський нац. ун-т, 2024. — 206 с.

11

Горобець В. М., Чухліб Т. В.
Незнайома Кліо: Таємниці, казуси і курйози української історії. — 2-ге вид., доповн. — Київ : Наукова думка, 2024. — 320 с.

12

Інститут національної пам'яті України
Путівник з декомунізації та деколонізації публічного простору. — Київ : УІНП, 2022. — 128 с.

Нормативно-правова база

- Конституція України 1996 р.
zakon.rada.gov.ua
- Закон «Про Голодомор 1932–1933 рр. в Україні»
zakon.rada.gov.ua
- Закони про декомунізацію (квітень 2015 р.)
zakon.rada.gov.ua/laws/show/317-19

Офіційні ресурси та фахові видання

Інститут національної пам'яті України

uinp.gov.ua

Інститут історії НАН України

history.org.ua

Меморіал жертв Голодомору

holodomor.ua

Верховна Рада України

zakon.rada.gov.ua

Кабінет Міністрів України

kmu.gov.ua

Журнал «Український історичний журнал»

uij.org.ua

Журнал «Запорізький історичний огляд»